

Ügyiratszám: D/1869-1/2020.

DUDAR KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZAT

GAZDASÁGI PROGRAMJA

2019-2024.

Dudar Községi Önkormányzat Gazdasági Programja 2019-2024.

I.

BEVEZETŐ

A gazdasági program elkészítésére Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-ban meghatározottak alapján kerül sor.

A gazdasági program a képviselő-testület megbízatásának időtartamára, vagy azt meghaladó időszakra szólhat. A gazdasági program elkészítésének célja, hogy az önkormányzat képviselő-testülete egységes, előre meghatározott célrendszer szerint működjön és a lehetőségek figyelembe vétele mellett fejlődjön is.

A gazdasági program az önkormányzat részére helyi szinten határozza meg mindazon célkitűzéseket, feladatokat, amelyek a költségvetési lehetőségekkel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti, gazdasági adottságok figyelembevételével – a megyei térségi koncepciókhoz illeszkedve – az önkormányzat által nyújtandó kötelező és önként vállalt feladatok biztosítását, fejlesztését szolgálják.

A képviselő-testület a jelen gazdasági programban meghatározottakat figyelembe veszi minden gazdasági jellegű, a gazdálkodásra, a település működtetésére, fejlesztésére vonatkozó döntésnél, különös tekintettel az éves költségvetési rendeletek elkészítése és összeállítása során.

A gazdasági programban meghatározott célok eléréséhez a képviselő-testületnek az alábbiakra kell összpontosítani:

- a célkitűzések egymásra épülő megvalósítására,
- a szükséges anyagi források és eszközök megteremtésére.

Az anyagi eszközök megteremtéséhez nem elegendő az évről-évre keletkező források például állami támogatás, helyi bevételek megléte, hanem szükség van:

- a pályázati lehetőségek felkutatására és kiaknázására,
- az önkormányzat sajátosságaira támaszkodva új lehetőségek keresésére,
- a meglévő források nagyobb mértékű kihasználására.

II.

RÖVID TÖRTÉNETI ÁTTEKINTÉS

AZOK A RÉGI SZÉP IDŐK...

Az első írásos feljegyzés 1302. február 18-án készült Dudarról. Akkor a település a Csákok kezében volt. 1430-ban a falu Rozgonyi István tulajdona, akit folyamatosan perelt a Csák család, hogy a települést visszaszerezzék. Rozgonyinak közben új ellenlábas is akadt, Újlaki Miklós személyében. 1445-ben Újlaki elvette Csókaköt Rozgonyitól (és a hozzá tartozó falvakat, köztük Dudart is), 1447-ben pedig már rendkívüli adót szedett. Ezért Rozgonyi a királyhoz fordult. Mátyás megoldotta a problémát: Gesztest és a hozzá tartozó falvakat Újlakinak adta, Csókaköt pedig Rozgonyi kapta meg. Csakhogy Dudar a Geszteshez csatolt falvak között volt. Apja halála után Újlaki Lőrinc igyekezett túltenni a falun, ám anyja, Széchy Dorottya heves tiltakozása miatt ezt nem tette meg, így Dudar 1488-ban is a család birtoka volt. 1488. október 21-én megérkeztek a királyi adószedők. Ez azért fontos, mert megtudhatjuk a feljegyzésekből, hogy ekkor 16 porta adózott Dudaron. A falu jobbágytelepülés volt, nemesek nem éltek ekkor itt.

AZ TÖRÖK ÁFIUM ELLEN VALÓ ORVOSSÁG...

Mátyás halála után a török seregek szabad utat kaptak az ország belseje felé. Az 1543-45. évi hadjárat során Szulejmán seregei előbb Székesfehérvárt, majd 1552-ben Veszprémet is elfoglalták. Az 1563-66. évi adófeljegyzések szerit Dudar, mint Csesznek tartozéka a törökök kezén van. Ebben a korszakban rengeteg bakonyi falu vált lakatlanná, Dudaron azonban mindvégig bizonyítottan élt lakosság. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az emberek gondtalanul éltek. 1536-ban 18 adófizető családot írtak fel, míg ez a szám 1553-ban négyre csökkent. A törökök megadóztatták a település lakóit. Ugyanakkor a földesúr is megkövetelte a neki járó pénzt. A földesúr a XV. Században még az Újlaki család, majd 1559-ig Podmaniczky volt. Aztán 1559-ben, Podmaniczky Rafael halálakor a birtok a király kezébe került. Csakhogy a „végvárak üzemeltetését nem bírta a királyi kassza”, ezért inkább odaadták Dudart és Nánát 1559-ben Cseszneki Mihály fővitéznek. Mivel azonban a palotai vár fenntartásához nem volt elég pénz, az úr elkezdte a falvaktól elvonni a szükséges összeget. 1588-ban a környező települések Nádasdy Ferenchez fordultak segítségért. A török-magyar háború és Cseszneki zsarnoksága miatt évtizedekig nem volt vetés és aratás, a XVII. században óriási éhínség is kínozza a lakosságot. Ebben az időben lett a birtok Huszár Péteré. 1594-ben ugyanis visszafoglalta a töröktől Nánát és Dudart, zsold helyett pedig a két falut kérte a királytól. Hivatalosan 1597. június 4-én kapta meg a kért településeket. Aztán 1602-ben Huszárt Erdélyben kivégezték a tatárok, a falvak pedig örökösire maradtak. 1696-tól Dudart a Botkai család birtokaként tartották számon. Ekkor pedig meg akarta szerezni Eszterházy Dániel és Zichy István is. 1596-ig az adózó családok száma 21-re emelkedett. A reformáció szava elért Dudarra is: Sztáray Mihály és Dévai Bíró Márton katolikus szerzetesek igyekeztek megváltoztatni, jobban mondva feléleszteni a község vallási életét.

HABSBURG ÉS NÁDASDY

A török után az osztrák volt az ellenség. 1704-ben Heister generális felgyújtott mindent, aminek Rákóczi hasznát vehette volna. 1710-ben pestis járvány pusztított, a népsűrűség nálunk csak 9 fő/km². Ugyanakkor megkezdődött a környékbeli falvak újjáépítése. A legjobban Dudar és Csetény vészelte át a török kort. Ellenben Bakonyosziplov már az első török támadás után elnéptelenedett, és kétszáz évig puszta faluhely volt. 1552-ben néptelenedett el Pere, Zirc és Olaszfalu is. A tizenöt éves háború során kiürült Esztergár és Nána is, legelőiket a dudariak hasznosították. Tés megmaradt lakóit a felszabadító harcok kínjai üldözték el. A Botkai család 1711-ben elvesztette Veszprém megyei birtokait. A terület új ura Nádasdy Ferenc lett. A gyakori összeírások miatt képet kaphatunk a falu lakosságáról: az 1710-es évek elején 23 jobbágy élt a faluban. A község építettett egy malmot Nánapusztán. Csakhamar kiderült, hogy Nádasdyt saját vagyonán kívül nem érdekelte semmi, jobbágysai élete sem. Mivel a jobbágysai elégedetlenek voltak, Nádasdynak új munkaerőre volt szüksége. Észak-Magyarországról és Németországból „importált” munkásokat, 1729-ben ok telepedtek le Nánán. A földesúrnak nem tetszett a dudariak lázadozása, ezért eltiltotta őket a nánai mezők használatától. A nánai németekkel ugyanakkor kivételezett mind o, mind fia. Mivel időközben benépesült Esztergár és Nána, a dudariaknak új legelők után kellett nézniük. 1748-ban a csetényiekkel hadakoztak, elkergették a szomszédos település birkáit a rétről. Nádasdy állatai pedig lelegelték a tehetetlen dudariak szántóföldjeit. Terésiamajorba (Kisdudar) 1793-ban hét német család költözött: Bittmann, Polt, Kernusz, Vithalm, Rechner, Horváth.

SZABADSÁGHARC: DUDARÉRT

Újabb forradalom 1848-ban. Míg a márciusi ifjak a Habsburgok ellen hadakoztak, Dudaron is kitört a lázadás. A nánai jobbágysai április közepén hagyták abba a munkát, a dudariak elkergették az uradalmi nyáját, és a juhászt félig agyonverték. Elfoglalták az uradalmi szántókat és erdőket, és a major felgyújtásával fenyegetőztek. Nagy Szabó Ignác nánai ügyvivő 1848. április 19-én kelt jelentéséből megtudhatjuk, hogy a nánaiak a kormányra hivatkozva nem dolgoztak, a dudariak pedig birtokukba vették a teljes határt. „Ezenfelül a kisdudari major felgyújtásával fenyegetőznek” Az ügyvivő szerint csak idő kérdése, hogy a nánaiak is vérszemet kapjanak, és ilyen módon fellázadjanak uruk ellen. Az intézkedés nem késett sokat: Szolga István legelőfoglalót április 26-án, Stengler Lőrincet május 9-én fogták el. 1848. szeptember 5-én Kiss Sándort (37), Ifj. Szabó Jánost (24), Kiss Varga Ferencet (20) és Varga Jánost (31) tartóztatták le. A császári seregek 1849-ben elfoglalták Veszprémet.

A FALU 1850-1900

1850-ben Dudart Ányos Móric vezette. Az 1848-as törvények közül érvényben maradt a jobbágysai felszabadítása. A meggyötört parasztnak csak a forradalomban harcoló társaik meséi tartották a lelket. A lakosság nem adta fel, az 1848. évi törvényre hivatkozva tárgyalásokat kezdtek volt földesurukkal. Kötöttek egy elkülönülési szerződést. Ennek értelmében a Nagyerdő teljesen Nádadyé maradt, a dudariaknak csak a nyugati részt adták oda. A teljes megszerzett terület 72 %-a legelő. Az 1860-as években hatalmas aszály és éhínség pusztított. Hogy ezt mérsékeljék, az okos emberek közmunkákat szerveztek. A zirci, borzavári, porvai, eplényi, olaszfalusi, tési, nánai és

esztergári lakosok Eplénynél, a csesznekiek, magyarszentkirályiak, oszlopiak és dudariak Német-szentkirályon végeztek földmunkákat. A bért Simon József bíró fizette ki. Az éhínség azonban nem volt elég. 1867. június 20-án újabb csapás érte a falut: tüzgyulladt, és 128 ház elpusztult. Egy ember halt meg, Pap Sándor, aki a 95. számú házban lakott. Ez az épület a mai polgármesteri hivatal közelében állhatott. A csapás kiheverése évekig tartott, de 1870-75 között rendeződött a falu élete. Vizsgáljuk meg az 1872-es feljegyzéseket! A település területe 4315 katasztrális hold, 1245 magyar lakosa van. Ekkor már Kisdudart mint egy Dudarhoz tartozó pusztát említették meg. Dudaron az 1880-as években körjegyzőség jött létre, aminek a hatáskörébe tartozott még Csetény és az ekkor már "Bakony" előtaggal ellátott Nána is. 1885-be újraosztották a földeket, mert a bíróság szerint a '67-es tűz a rendezetlen, egymáshoz túl közel álló házak miatt pusztított. A falu újjáépítése után 1888-ban újjáépítették a református templomot. 1908-ra már a Rákóczi, a Kossuth és a Petőfi utca mai helyén állt és nevét viselte. Néhányan jobb sorsot remélve az Egyesült Államokba költöztek.

AZ I. VILÁGHÁBORÚ ÉS A '20-AS, '30-AS ÉVEK

Aztán jött az I. világháború. Jó néhány dudari fiatal embert is besoroztak, a nép virágésővel fogadta őket Zircen. A harctereken minden eddiginél több katona sebesült vagy halt meg. A zirci kórház néhány hónappal a háború kitörése után nem tudott több sérültet fogadni. A háború 46 hősi halottjának névsora ma is olvasható azon az emlékoszlopon, amit 1937-ben emeltek. A háború után rendeződni látszott a falu helyzete, megkezdődtek az újabb fölosztások. Nem változott a körjegyzőség, Dudarhoz ekkor is Csetény és Bakonynána tartozott. Ez 1952-ig így is maradt, bár a csetényiek 1905-ben már önállósulni akartak. 1914-ben feltételesen nagyközséggé nyilvánították Csetényt, így lehetőségük volt saját körjegyzőség felállítására. Ezt a háború hiúsította meg, a csetényiek emiatt visszakoztak. 1924-ben Bakonynána is megpróbálkozott a csetényiek 10 évvel korábbi akciójával, de be kellett látniuk, hogy „nagyközségnek túl kicsi, a feladatok elvégzésére nem alkalmas”. Ebben az időben a postakocsit Holtischer Károly csetényi földbirtokos tartotta fenn. Dudaron már 1888 óta létezett postahivatal. Az orvos Csetényben élt. 1912-ben szóba került egy gyógyszertár létrehozása Csetényen, a legközelebbi patikák Zircen és Bodajkon voltak. Csendőrőrs legközelebb a falutól 8 kilométerre, Szápáron volt. Dudaron egy tanító élt, és a falusiak az újabb éhínség ellenére is „spóroltak egy második tanítóra”. A bábát a képviselőtestület választotta. 1926-ban megalakul a leventeegyesület, ami a fiatalok testi nevelésével foglalkozott. A tűzvédelmet nagyon komolyan vették. Vannak leírások az 1721-es, az 1867-es tűzvészekről, és az újabb katasztrófa megelőzését kötelességüknek érezték a tűzoltóegylet tagjai. Voltak nagy tüzek az egyesület működésének ellenére is, 1896-ban és 1908 júniusában.

A II. VILÁGHÁBORÚ ÉS A FALU TÖRTÉNETE 1950-IG

A község zárt világa kezdett feloldódni, a régi dudari hangulat pedig a II. világháború után végleg eltűnt a faluból. 1932-ben bevezették az áramot a faluba. 1937. július 4-én, vasárnap avatták fel az I. világháború hősi halottainak emlékművét az akkori községháza előtt. 10 órakor ünnepi mise volt, melyet Bóda József veszprémi református lelkész celebrált. Az ünnepségen beszédek hangzottak el, verseket mondtak, az iskolások zászlókkal felvonultak. Az emlékműt 1979-ben költöztették mai helyére, a Vörösmarty

térre. 1937. szeptember 7-17 között a nemzetközi falukutató tábor a szegedi fiatalok a vezetésével Dudaron dolgozott. Aztán jöttek a háború borzalmai. A doni katasztrófában sok dudari is meghalt. 1944. júniusának elején a faluból a pápai gettóba szállították a zsidókat, ahonnan július közepén indultak tovább Auschwitz irányába. A háborút a Deutsch család egyetlen tagja élte túl, ő hamar elköltözött a faluból. Miközben javában dúlt a háború, megkezdődött a bánya feltárása, és a Dudar-Zirc vasútvonal kiépítése. A nyilasok hatalomra kerülése után elszállították a sínépítő munkaszolgálatosokat. A Borból indult, Szentkirályszabadjára tartó munkásszázd november 5-én hajnalban indult Dudarról Bakonyoszlop felé. Közöttük volt Radnóti Miklós is. Az erdő barlangjaiban kétszáz szökevény katona és zsidó rejtőzött. A németek Csetényt, Jásdot és Felsoperét erősítették meg, hogy a 12. páncélos SS hadosztály visszavonulhasson. Március 22-én ok vonultak át Dudaron Nagyesztergár és Zirc irányába. A visszavonulókat támadó szovjet bombázók nemegyszer eltévessztették a célpontot, és dudari házakat romboltak le. A németek azonban nagyobb összecsapás nélkül átengedték a falut az oroszoknak. 1943-ban a közjóléti szervezet Nádasdy Páltól szerzett meg területeket. Látszólag minden olyan, mint 40 évvel korábban, ám történik valami, ami megváltoztatja a falu életét: megnyílik a bánya.

DUDAR 1950-2000: ÚJ PONT A TÉRKÉPEN ÉS A RADÍR...

1945-ben folytatódtak a vasútépítések. A legtöbb bányász nem dudari volt, 1947-ben összesen 556 fő dolgozott a föld alatt. A bányászoknak azonban orvosi ellátásra és szállásra volt szükségük. Ekkor merült fel először, hogy az orvost és a gyógyszerteret helyezték át Csetényből Dudarra. A feljegyzések szerint Kisdudart a faluhoz csatolták, Dudar-Bányatelepet azonban a jegyző I. számú tanyaközpontként jelölte meg. 1955-ben már 1576 dolgozója volt a bányának. A bányászok lakásgondjait megoldván felépítették a Csiriptelepet (Lenin-telep). 1951-ben két nyolclakásos készenléti lakást emeltek az Iker-akna mellé. Ettől az évtől rendeztek bányásznapot

1956. október 26-án a bányászok gyalog indultak Zircre, lyukas zászlókat tartottak kezükben, és 1848-as dalokat énekeltek. Ugyanezen a napon békés tüntetés volt Dudar utcáin. Leszerelték a vörös csillagot a tanácsházáról. 1957. januárjában a bányászok buszokkal Veszprémbe akartak utazni, hogy két társukat kiszabadítsák a börtönből.

Először 1956-ban alakult meg a Petőfi TSZ, Csoó Sándor vezetésével, ami 1959. november 21-én ismét működött, akkor már Jó Szerencsét TSZ néven. Ez 1974-ben beleolvadt a bakony-szentkirályi Váralja Mezőgazdasági TSZ-be. 1967-től megkezdődött a falu aláfejtése. Akkor a Diófa, a Dózsa György és az Alkotmány út alatt folyt a termelés. Később kiterjesztették a területet. 1971-ben megalakult a Bakony Művek dudari üzeme. Fejlődött a falu ipara. A rendszerváltás után évekig ígégették a bánya bezárását, s végül hiába tiltakoztak a bányászok, ez meg is történt. Időközben a Bakony Művek is eltűnt Dudarról, így azt a bizonyos Dudar feliratú pontot leradírozták a gazdasági térképekről.

III.

HELYZETELEMZÉS

A település földrajzi elhelyezkedése, adottságai:

Dudar település a Közép-Dunántúli régióban, Veszprém megyében található. Kiemelten szép erdős környezetben, a Balatonhoz közel helyezkedik el. Természeti kincsekben gazdag, ebből adódóan turisztikailag vonzó, tiszta levegőjű, csendes környék. Téli időszakban viszont a közlekedésben gyakran szenved hátrányt a település, a dimbesdombos domborzatból adódóan.

Főbb demográfiai jellemzők:

Sajnos a település lakosság száma csökkenő tendenciát mutat. Ismeretes, hogy az ország népessége is drasztikusan fogy, hiszen a születések száma is jelentősen lecsökkent. Azonban, fontos megjegyezni, hogy Dudar vonatkozásában kiemelkedő csökkenést eredményeztek a rendszerváltás utáni gyárbezárások, hiszen korábban a biztos munkahely letelepedésre készítette a fiatalokat, biztonságosabban vállaltak gyermeket. Az üzemek, gyárak léte akkoriban lakónépesség növekedést, ezek hiánya most lélekszám csökkenést eredményez.

Próbálkozások történtek családok betelepítésére, azonban ennek alapfeltétele ugyancsak a munkahelyek megléte. Jellemzővé vált továbbá, hogy a fiatalok jobban preferálják a városi életet, a vele járó kényelmet, lehetőségeket, mint a vidéki életet, ahol jellemzően nagy udvar és kert tartozik az ingatlanokhoz. Ezek gondozása, művelése gyakran nehézséget okoz a fiataloknak, mivel általában több műszakban kell dolgozniuk, illetve a munkahelyek viszonylag távol vannak. Bízva a kormány családpolitikájában, ez nagyfokú változást jelent településünkön is.

Az öregedési index 100 alatti értéknél (ez a szám több évre visszamenőleg is érvényes) azt a jellemzőt mutatja a településről, miszerint Dudar népességszerkezete fiatalos. Ami sajnálatos tény, hogy mindez elsősorban a 65 év felettek számának nagyobb arányú csökkenéséből, s nem a születések számának növekedéséből adódik. A születések számának emelkedése nagyon erős, pozitív hatással lenne a település népességszerkezetére. Szükséges vizsgálnunk, hogy milyen intézkedések hathatnak pozitívan a gyermekvállalási kedvre, illetve azt, hogy mi okozza a 65 év felettek számának jelentős csökkenését.

Nem lehet elégszer hangsúlyozni. A gyermekvállalási kedv elsősorban a biztos megélhetés kérdése. Amennyiben a családok nem rendelkeznek folyamatos és elfogadható jövedelemmel, felelősen nem mernek gyermeket vállalni. Azon kívül az egész nemzetre jellemző, hogy a párok egy, legfeljebb kettő gyermeket vállalnak, míg korábbi generációk – '70-es évek- 3-4 gyermeket neveltek fel, még korábban pedig 7-8 gyermek volt a jellemző a családban. Önkormányzatunk több alkalommal szervezett már - és kutatja folyamatosan - munkaerő toborzást gyárak képviselőivel, segítve az elhelyezkedést. Ezen kívül az intézményi nyitva tartást a szülői igényekhez alakítottuk, bevezettük az ovi- és iskolabusz szolgáltatást. Az iskolában elősegítettük a délutáni foglalkozásokat, míg azokra jár a gyermek, addig felügyelet alatt van. Meghosszabbítottuk a könyvtári nyitva tartást, így a fiatalok nem az utcán csavarognak, míg szüleik dolgoznak. Több ilyen és ehhez hasonló programmal is pozitív változást

kívántunk elérni. Nagyon nagy eredmény, hogy a jelenlegi kormány kidolgozott egy hosszú távú családpolitikát, melynek hatásai már most is érezhetőek, még itt a településen is. Mind adózásban, mind ház vagy lakásvásárlásban segítik a többgyermekes családokat, emiatt településünkön is nagyobb arányban kelnek el az ingatlanok fiatal párok, családok részére.

Születések, halálozások számának alakulása (az elmúlt 5 évben)

Év	Születések száma (fő)	Halálozások száma (fő)
2015.	15	16
2016.	13	16
2017.	20	22
2018.	16	24
2019.	16	18

Népesség kor szerinti megoszlása 2019. év. január 1-jén

Kor szerinti csoportosítás	Fő	Korcsoport	Fő	Megoszlása %
0-3	69	Gyermek és fiatalkorú	351	20
4-6	54			
7-14	147			
15-18	81	Munkaképes korú	1113	64
18-59	985	Időskorú	274	16
60-	402	Összesen:	1738	100
Összesen:	1738			

Infrastruktúra helyzete:

- a település elérhetősége
 - ◆ A település közúton jól megközelíthető, földrajzi fekvése ilyen szempontból jó, 10 km-en belül elérhető a 82. sz. főút. Helyközi buszjáratok sűrűn közlekednek, átszállás nélkül elérhető Budapest, Székesfehérvár, Veszprém. A vasúthálózat kiépített Zirc irányába, azonban csak áruszállításra használják.
- vonalas közművek kiépítettsége
 - ◆ A településen kiépített a szennyvízhálózat, a vízhálózat, vezetékes telefonhálózat, gázhálózat, teljes közművel ellátott.
- szilárd hulladék kezelése
 - ◆ Szelektív hulladékgyűjtés és korszerű hulladékkezelés megoldott szolgáltatón keresztül

Vállalkozási tevékenységet végzők száma, összetétele:

A településen vállalkozási tevékenységet végző vállalkozások száma és összetétele 2020-ban

Ágazat	Vállalkozások száma
<i>Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás</i>	<i>11</i>
<i>Bányászat, kőfejtés</i>	<i>3</i>
<i>Feldolgozóipar</i>	<i>4</i>
<i>Vízellátás, szennyvízgyűjtés</i>	<i>2</i>
<i>Építőipar</i>	<i>30</i>
<i>Szálláshely-szolg., vendéglátás, keresk.</i>	<i>20</i>
<i>Szállítás, raktározás</i>	<i>7</i>
<i>Közigazgatás</i>	<i>0</i>
<i>Táv-hírközlés</i>	<i>11</i>
<i>Egyéb szolgáltatás</i>	<i>46</i>
<i>Egészségügyi ellátás</i>	<i>3</i>
<i>Energiaellátás</i>	<i>10</i>
Összesen:	147

Az önkormányzati intézmény- és feladatstruktúra:

a) Oktatás:

A településen mini bölcsőde, óvoda és általános iskola működik. A mini bölcsőde és óvoda egy épületben üzemel. 2018-ban került kibővítésre az óvoda épülete, hozzáépítve a bölcsődét. Az ingatlan kívül-belül új és felújított, korszerű. Udvara tágas, bővítési lehetőségek mind funkcióban, mind létszám befogadásában megoldható. Az épület részben akadálymentesített.

Az iskola épülete részben felújított, régi nyílászáróit hőszigetelt kivitelűre cserélték 2019-ben, megújuló energia ellátás céljából az áramellátást napelemek telepítésével megoldott. Az épület akadálymentesített, külső-belső felújítását elő kell segíteni. Tágas és szép udvar és sportpálya tartozik hozzá.

b) Egészségügy:

2010-ben átadott új Egészségház került kialakításra, azonban a használhatósági szempontok a tervezésnél nem kerültek figyelembe vételre, kisebb terekben és kevesebb szolgáltatás nyújtására van lehetőség, mint a régi rendelőben. Az épület akadálymentesített. Jelenleg felnőtt és gyermek házi orvosi rendelés, fizioterápia, védőnői szolgálat és fogorvosi rendelés működik az épületben. Sajnos az épületszerkezet hibás kivitelezése miatt az állapota romlik, a tető beázik, a vakolat leválik. Az önkormányzat pályázatból kívánja a felújítási, javítási munkálatokat elvégezni.

c) Szociális ellátás:

Önálló intézménye, épülete nincs. A szociális feladatellátást a Zirci Járási Szociális Szolgáltatón keresztül, megállapodás szerint látjuk el. Helyben a szociális étkeztetést tudjuk megoldani, saját üzemeltetésben lévő

Melegkonyhával, mellyel a gyermekétkeztetést is biztosítjuk. A Melegkonyha épülete 2014-ben bővítésre és átalakításra került. 2017-ben a konyha teljes gépészeti és fűtéskorszerűsítésen ment keresztül, valamint a külső-belső energetikai felújítása is megtörtént.

d) Kultúra:

A település aktív kulturális életet él, a komoly témájú programok mellett fesztiválokat is szervez. 2014-ben került sor a művelődési ház teljes külső felújítására és részleges belső javítására. A könyvtár bővítése és korszerűsítése 2011-ben zajlott. 2019-2020-ban az épület teljes belső része gépészeti-, villamossági- és fűtéskorszerűsítésen ment keresztül, valamint elvégeztük a teljes belső felújítást. Az épület részben akadálymentesített.

e) Sport:

Az önkormányzat rendelkezik egy füvesített sportpályával, hozzá tartozóan egy kis korszerűtlen, de használható öltözővel. Prioritásban sajnos hátra sorolandó a felújítás, mivel egyéb épületeink felújítására is kevés forrással rendelkezünk.

f) Temető:

Az önkormányzat területén kettő temető található. Az egyik korábban a katolikus egyház kezelésében volt, jelenleg az önkormányzat kezeli, amelyben sajnos már csak néhány szabad sírhely található, hamarosan megtelik. A másik temető, a református egyház tulajdonában és működtetésében van. Ez egyben a köztemető is. E feletti részen, kisebb területen található az önkormányzati ravatalozó és hozzá tartozó síremlék hely. A ravatalozó épületében a törvényi előírásoknak megfelelően, szükségessé válik illemhely kialakítása, illetve az épület helyenként javításra szorul, elkorhadt a lambéria burkolat egy része, az ablakok és lábazat környékén lefagyott a vakolat. Az épület nem akadálymentesített. A lakosság részéről már korábban is igény merült fel egy urnafal kialakítására, melyet pályázati forrás segítségével 2020-ban megvalósítottunk.

A temető kerítése jó állapotban van, 2014-ben került sor a kerítéslécek javítására és festésére. Az erdő feletti hálós kerítés kialakítását, illetve számos veszélyes fa kivágását az önkormányzat megvalósította. A temető oldalán húzódó mély szakadék, partfal omlott és csúszott, ennek megállítása és helyreállítása 2015-ben vis maior támogatásból megoldottá vált.

A településen regisztrált álláskeresők és szociális ellátásban részesülők legfőbb adatai:

Megnevezés	Mutatószám
<i>Nyilvántartott álláskeresők száma (fő)</i>	37
<i>180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma (fő)</i>	10
<i>Egy éven túl nyilvántartott álláskeresők száma</i>	7
<i>Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma</i>	26
<i>Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma</i>	23
<i>Szociális ellátásban részesülők száma (fő)</i>	128
<i>Munkaképes korú lakosság száma (fő)</i>	1242
<i>Munkanélküliségi ráta (%)</i>	2,98 %

Jellemzően, a tartósan munkanélküliek között időről- időre ugyan azon személyek jelennek meg, őket nem vagy csak nagyon nehezen lehet visszavezetni a munka világába, ennek oka többségében a motiválatlanság, a munka kerülése, az elégedetlenség, illetve neveltetési problémák.

A település hazai és nemzetközi kapcsolatrendszere:

A település 2006. óta tart fenn kapcsolatot Noyant La Gravoyere (Franciaország) és 2008. óta Süplingen (Németország) településekkel. A kapcsolat fejlődése 2011-től vált lendületesebbé, a külföldi kapcsolatokban rejlő lehetőségek csak egy része került kiaknázásra. Felnőtt és ifjúsági cserekapcsolatok révén ismerkednek a résztvevők az adott ország jellemzőivel és a lakosok életvitelével. A kapcsolatot érdemes fenntartani, abban aktívan részt venni.

Az előző időszakban megvalósult és áthúzódó fejlesztések:

Beruházások, felújítások 2010-2020.év között

Éve	Megnevezése	Összege (Ft)
2010. előző ciklus	Buszmegálló - ABC park előtt	184 500
2010. előző ciklus	Buszmegálló - Ravatalozóval szemben	184 500
2010. előző ciklus	Iskola tornaterem vizesblokk felújítása	357 763
2010. előző ciklus	Iskola villamos vezetékek csere, átvez.	524 750
2010. előző ciklus	Egészségház - pályázati	93 220 309
2010.	Parkoló - temetővel szemben	3 755 889
2010.	Sportpálya kerítés	221 250
2010.	Kültéri világítás - iskola sportpálya	45 800
2010.	6 db laptop képviselőknek	1 018 200
2010.	Emlékmű együttes elszármazottak ajándék	57 250
2010.	Utánfutó	354 000
2010.	Szennyvíz átemelő akna felúj.	156 670
2010.	Számítástechnikai eszközök - kisértékű	296 855
2010.	Egyéb gépek - kisértékű	1 036 992
2011.	Iskola alatti földterület megvásárlása	108 300
2011.	Buszváró - Vasút u.	250 000
2011.	Napelem,tetőszigetelés - iskola pályázati	15 939 350
2011.	Villamos korszerűsítés - konyha	204 000
2011.	Kalorifer fűtés rákötés - konyha	737 713
2011.	Könyvtári felújítás- pályázati	908 085
2011.	Könyvtári felújítás- pályázati kisértékű	1 438 554
2011.	Kültéri saját haszn.út vétele	38 300
2011.	Árok lefedés - Arany J.u.	249 520
2011.	Szennyvíztelepi út felújítása	1 011 645
2011.	Epson nyomtató	105 000
2011.	Minolta fénymásoló felújítása	131 150

2011.	Renault Trafic mikrobusz beszerzése	2 646 500
2011.	Szennyvíz felújítások	2 083 386
2011.	Számítástechnikai eszközök - kisértékű	170 820
2011.	Egyéb gépek - kisértékű	940 145
2012.	Windows licensz vásárlás - konyha	212 918
2012.	Útfelújítás - Kiss mre u.	2 757 125
2012.	Vízvezetés - Erdősor u.	758 876
2012.	Laptop-nyomtató térítésmentes átvétel-BÖSZ	613 349
2012.	Kazántest - Művelődési Héz	259 563
2012.	EKG készülék - gyermekorvos	200 000
2012.	Szennyvíz felújítások	1 892 823
2012.	Számítástechnikai eszközök - kisértékű	139 499
2012.	Egyéb gépek - kisértékű	1 233 169
2013.	Vízvez. Átvétel tér.mentes -Bakonykarszt	40 923 106
2013.	Kazán - szolgálati lakás	267 850
2013.	Járda, árok felújítás- iskola alatt	2 724 541
2013.	Útfelújítás - Jókai-Kiss I.u.	3 516 890
2013.	Csapadékvíz elvez.rendszer kiépítése-pályázati	72 642 533
2013.	Notebook	131 600
2013.	Informatikai fejlesztés- iskola pályázati	4 130 231
2013.	Óvoda külső felújítása -pályázat	21 181 910
2013.	Nyomtató vásárlás	133 490
2013.	Motoros fűkasza	169 901
2013.	Számítástechnikai eszközök - kisértékű	287 891
2013.	Egyéb gépek - kisértékű	566 598
2014.	Művelődési Ház felújítása - pályázati	38923655
2014.	Óvoda vizesblokk felújítása	3270769
2014.	Konyha felújítása	4433818
2014.	Patakmeder felújítása-Pünkösdi Egyház	355600
2014.	Járda- temetővel szemben	3048000
2014.	Hídtest megemelés- Dózsa u.	101600
2014.	Egészségház oldalsó kerítés	527050
2014.	VW mikrobusz - pályázati	12948921
2014.	Számítástechnikai eszközök kisértékű	588512
2014.	Kellékek - gyermekorvosi rendelőbe kisértékű	122965
2014.	Konyhai eszközök - melegkonyha kisértékű	271831
2014.	Egyéb eszközök - kisértékű	148794
2015.	Konyha felújítás	2303440
2015.	Konyha korszerűsítés, villamos hálózat javítás, karbantartás	12763500
2015.	Temető partfal helyreállítás	21013289
2015.	Hivatal bejárat, parkoló helyreállítás	2070100
2015.	Óvoda babaház felújítás, játszókert körbekerítés	1185558
2015.	1919-es emlékmű szobor felújítás	190500
2015.	Sérült szennyvízcső bontás – Dózsa u.	609600

2015.	Nyomtató vásárlás polgármesternek, képviselőknek, önkormányzati dolgozóknak	1427562
2015.	Mobil telefon, telefon, kávéfőző, porszívó, fűrógép, iratmegsemmisítő	220680
2015.	Orvosi rendelőbe orvosi eszközök, csecsemőmérleg, személymérleg, TV, fűtőtest, vitrines szekrény vásárlás	270572
2015.	Térfigyelő kamera	8987095
2015.	Emléktábla – Málenkij robot megemlékezéshez	153200
2015.	Képzőművészei alkotás	215900
2015.	Csőkorlát építés, betonba helyezés – Dózsa u.	863600
2015.	Óvodának telefon, játékok vásárlása, Notebook, projektor beszerzés	1130449
2015.	Mozgáskorlátozottaknak feljáró kialakítása-önkormányzatnál	469900
2016.	Melegkonyhánál villamoshálózat fejlesztés	2659380
2016.	Melegkonyhánál olajsütő, mosógép, zsúrkocsi, elektromos sütő, vízmelegítő, fagyasztó vásárlás	2596385
2016.	Melegkonyhánál gázkazán csere	988962
2016.	Önkormányzatnál kisértékű eszközök beszerzése: mosógép, iratmegsemmisítő, telefon, szoftver, asztal, szék, pad vásárlás, kávéfőző	1096765
2016.	18 db napelemes kandeláber	9677400
2016.	Orvosi rendelőbe hőszigetelő, orvosi eszközök vásárlás	459221
2016.	Református temetőnél kerítés építés	635000
2016.	Óvodánál radiátor csere	3105009
2016.	Járda felújítás – Hunyadi u.	5735210
2016.	Konyha felújítás	16856285
2016.	Óvodánál játékok, szekrény, polc, kerékpár vásárlás	404791
2016.	Óvodánál műpadló, laminált padló felújítás	108540
2017.	ASP rendszerhez szoftver, számítógép, külső háttértároló beszerzés	3580771
2017.	Hivatalnál bútorzat, mikro, hűtő, kávéfőző, konyhaszekrény	3714611
2017.	Buszmegálló felújítása – Butik sor, Arany J., Vasút út, Hunyadi u., Táncsics u.	1422400
2017.	Bölcsőde kialakításánál pályázat előkészítés, vázrajz, szakértői díj	982000
2017.	Óvodánál polcok, porszívó, tablet, fényképezőgép, vágógép, szánkó, kávéfőző, homokágyazat kialakítása	550639
2017.	Hivatal épület felújítása	70841623
2017.	József A. u. felújítása	18824902
2017.	Melegkonyhánál fagyasztóláda, sütő, zsúrkocsi,	1804294

	munkaasztal, zsámoly, számítógép, szoftver, vízlágyító telepítés, elszívó ernyő kivitelezése	
2018.	Bölcsőde kialakítása	100867462
2018.	Idősek Otthona vázrajz, pályázat előkészítés	381000
2018.	Hivatal épület felújítás	30111200
2018.	Hivatalnál polcos állvány	735330
2018.	Önkormányzatnál számítógép telefon, tűzoltó készülék	459350
2018.	Dudari Melegkonyha: Rozsdamentes munkaasztal Hűtőszekrény, konyhagép, Dagasztó gép	2326640
2018.	Kiskópé Óvoda: Bluetooth hangszóró, Lamináló+papírvágó, Tornazsámoly, labdadobáló játék	123560
2018.	Vízrendezési és csapadékvíz elvezetési rendszer felújítása	2940393
2019.	Bölcsőde kialakítása – energetikai tanúsítvány, műszaki mérnöki ellenőri tevékenység,	1065200
2019.	Bölcsődénél melegen tartó edények beszerzése	117955
2019.	Bölcsődénél konyhabútor, műszaki cikkek, berendezések	1547762
2019.	Óvodánál melegentartó edény, ételszállító badella, asztal	497020
2019.	Konyhánál gáz bojler, tűzoltó készülék, műanyag nyílászáró beépítés	268267
2019.	Szúnyogháló szerelés Önkormányzatnál, Egészségháznál	243504
2019.	Önkormányzatnál bútorok, hővédőroló	946163
2019.	Önkormányzatnál tűzoltókészülék, telefon	131157
2019.	Forgalmi technikai eszközök beszerzése	82550
2019.	Lap-top vásárlás – képviselőknek	797814
2019.	Idősek Otthona vázlattevékenység készítés	2887500
2019.	Buszváró készítés alapanyaga – „Bognárék”	223772
2019.	Temető fejlesztésének műszaki tervdokumentációi	80000
2019.	Vízbekötés 1189 hrsz. Önk. épület	19412
2019.	Szív, Virág utcák útburkolatának felújítása, műszaki ellenőrzése	28284825
2019.	Béke utca vis maior esemény utáni helyreállítási munkák - pályázat	20696492
2019.	Irtás utca csapadék elvezető rendszer kialakítása	127000
2019.	Óvoda épület kivitelezési feladatainak elvégzése	2334614
2019.	Óvodánál laminált parketta felújítása	216810
2019.	Óvoda udvar műszaki tervdokumentáció	150000

2020.	Konyhánál gázbojler vásárlás	260096
2020.	Orvosi rendelőbe nyomtató, számítógép, laptop, telefon, íróasztal, szék, szekrény, orvosi eszközök beszerzés – pályázat, önrész	2345920
2020.	Fűkasza, magasnyomású mosó vásárlás	268990
2020.	Művelődési Ház felújítása, bútorgyártás, szék vásárlás	39383936
2020.	Temetőnél úrnafal létesítése – pályázat, önrész	6105500
2020.	Vasút utca feletti és melletti védmű kialakítása	557000
2020.	Telekítő-Hunyadi u. Csetény felé kihajtó, padka készítés	935727
2020.	Belterületi utak felújítása, biztonságos üzemeltetése és fenntartása	28762973
2020.	Ravatalozó épület felújításának építészeti dokumentációi	180000
2020.	Óvoda udvar, kültéri tároló felújítása - pályázat	6991486
2020.	Vasaló, vasalódeszka – kisértékű eszközök	11680
2020.	Önkormányzatnál Windows 10 telepítés, akkumulátor csere, merevlemez beszerzés	282559
	Összesen:	832 530 327
	Szennyvíz társulás:	
2012.	Szennyvíz felújítások	1 813 130
2012.	Szennyvízelvez. fejlesztése - pályázati	14 050 000
2014.	Szennyvíz felújítások	14 200 000
2014.	Szennyvízelvez.,kezelés fejlesztése - pályázati	265 627 264
	Összesen:	295 690 394

IV.

A GAZDASÁGI PROGRAM ÖSSZEÁLLÍTÁSÁT BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐK

- a kormányzat gazdaságpolitikája,
- a megyei, ezen belül a járási területfejlesztési operatív program,
- nemzeti és EU-s pályázati források,
- a település adottságai, a lakosság összetétele, igényei,
- az önkormányzat vagyoni helyzete, jelenlegi, illetve várható pénzügyi kondíciói,
- a polgármesteri program,
- a képviselő-testület javaslatai
- a településen működő intézmények és szervezetek javaslatai, elvárásai.

A kormány gazdaságpolitikai célkitűzései, fejlesztési irányai:

A gazdasági program meghatározásánál elengedhetetlen a pénzügyi lehetőségek számbavétele.

A kormány a fejlesztési irányelveit az új energiapolitika, a vidékfejlesztés, a területfejlesztés, a növekvő foglalkoztatás témakörében határozta meg, mely fejlesztési irányok kihatnak az önkormányzatok fejlesztési elképzeléseire is.

A kormányprogram szerint a fejlődés húzóágazatai:

- TOP, KEHOP, MFP
- az üzleti- és kereskedelmi szolgáltatás,
- az idegenforgalom és falusi turizmus.

Dudar község gazdasági helyzete:

Év	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Bevétel	315228	288168	318212	213370	412750	357586	363731	408764	447194	396049
Kiadás	288573	242597	295595	184030	357308	294466	270866	334474	389467	316275
Maradvány	31314	53210	13320	27526	55442	63120	92865	73839	57726	79774

Év	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Bevétel	369262	344393	373744	215996	417913	359258	366100	443395	490833	444744
Kiadás	338925	294232	348415	187672	361406	294848	272977	368545	431937	363784
Maradvány	35515	55857	15858	29836	55442	64410	93123	74850	58896	80960

Pénzügyi helyzet:

Az önkormányzat pénzügyi, likviditási helyzetét az elmúlt 5 évben az alábbiak jellemezték:

- az önkormányzat a fizetőképessége fenntartásához rendkívüli állami támogatást nem vett igénybe,
- működési, fejlesztési hitel felvételére nem került sor,
- beruházásait pályázati- és saját forrásból hajtotta végre,
- költségvetéséhez viszonyítva megfelelő mértékű tartalékkal rendelkezik

Bevételek:

A költségvetési bevételek közül:

- Az önkormányzatok sajátos működési bevételei (helyi adó bevételek: iparüzési adó, építményadó, gépjármű adó) nagy mértékben nem növelhetők, mivel a lakosságra újabb

teher nem tehető. Új adónem esetleges bevezetése csak előzetes hatásvizsgálat után, megfontoltan javasolt

- csökkentek az önkormányzatok költségvetési támogatása jogcímén kapott összegek.

Az önkormányzati ingatlanok közül jelenleg mindössze kettő alkalmas időszakos bérbeadásra, ezeket továbbra is szorgalmazni kell, hiszen a bérleti díjából származó bevételek csökkentik az épületek fenntartási költségeit.

A költségvetési bevételek szerkezetére hatást gyakorolhat az, hogy a költségvetési támogatások reálértéke csökken és egyre több saját bevétel megszerzésére, illetve pályázati források bevonására lesz szükség.

A költségvetési kiadások közül:

Folyamatosan vizsgáltuk a költségcsökkentés lehetőségeit mind a személyi, mind a dologi kiadások vonatkozásában, a lehető legnagyobb mértékben használtuk ki a közfoglalkoztatási programok kínálta lehetőségeket.

A költségvetés kiadási oldalát csökkentette az energetikai épület-felújításokból eredő megtakarítás, ilyen beruházás volt az óvoda és a művelődési ház épületének korszerűsítése.

A maradvány:

Az évek során keletkező pénzmaradványok a különböző pályázati források mellé biztosítja a változó mértékű önerőt, illetve biztosítja a csak saját forrásból megvalósítható, megvalósítandó beruházások fedezetét.

V.

A GAZDASÁGI PROGRAM ANYAGI FORRÁSAINAK MEGTEREMTÉSE

A gazdasági programban meghatározottak megvalósításához szükséges anyagi források biztosítása érdekében az alábbi feladatok rögzíthetők.

A pályázati források figyelése, igénylése és megszerzése.

Az önkormányzat sajátos működési bevételeinek növelési lehetőségeit meg kell keresni olyan adórendszer megteremtésével, mely megfelel a helyi adópolitika elvárásainak és hatékony eszköze az önkormányzat saját forrás növelésének.

Közteherviselés (indokolatlan mentességek megszüntetése, helyi adók racionalizálása, hátralékok behajtása, adómorál javítása) biztosítása.

A képviselő-testület nyomon követi a költségvetési támogatási rendszert és az elképzeléseivel összhangba hozva igyekszik kihasználni a rendszer által nyújtott lehetőségeket (legkedvezőbb összegű támogatás megkeresése).

Az önkormányzat áttekinti a meglévő vagyontárgyait, azok hasznosításának módját és lehetőségeit, a fenntartási, üzemeltetési költségek nagyságát.

Javaslatot dolgoz ki az egyes vagyontárgyak megfelelő kihasználására, a jogi eszközökkel történő értéknövelő beruházásokra, az értéknövelő telekalakításokra, a felesleges vagyontárgyak hasznosítására, valamint az egyes vagyontárgyak értékesítésére.

A település szerkezeti és szabályozási tervét a helyi építési rendelettel összhangban úgy kell végrehajtani, hogy az önkormányzati beruházások megvalósítására, családi lakóházak építésére, partnerszervezetek beruházásaira (társaság, közműszolgáltató cégek, vízügyi- és természetvédelmi beruházások, stb.), gazdasági, mezőgazdasági és turisztikai vállalkozások számára vonzó legyen.

VI.

JÖVŐKÉP, MEGVALÓSÍTANDÓ ELKÉPZELÉSEK, FELADATOK

Alapelvünk az, hogy Dudar Község Önkormányzatának a településfejlesztésben meghatározó szerepet kell vállalnia. Dudar Községnek tudatos községfejlesztéssel továbbra is a térség egyik meghatározó tagjának kell lennie.

Ez jelenti azt is, hogy településünk vonzó tájjellegű, hagyományteremtő- és őrző fesztiválok szervezésével, többfunkciós turisztikai fejlesztésekkel, a jelenlegi vendégforgalom növelésével, turisztikai bázis kialakítására is képes lehet.

Ehhez szükséges a szolgáltatások, alternatív szabadidős létesítmények létrehozása, a környezet fejlesztése, illetve a természeti adottságok vonzóvá tétele.

Községünkben minőségi közszolgáltatásokat, közműveket, bölcsődét, óvodát, 1-8. osztályos általános iskolát, egészségügyi alapellátást és közművelődést kell biztosítani továbbra is. Az önkormányzati tulajdonú ingatlanokat folyamatosan kell korszerűsíteni, felújítani.

Egyedi idegenforgalmi, turisztikai vonzerővel bíró program és/vagy önkormányzati fejlesztés révén községünk vonzereje növekedhet, mely a gazdaságos működését is biztosíthatja.

A település fejlesztésének alapelvei:

A település jövőjét, hosszú távú fejlődését és fejlesztését szolgálják:

- a térségi kapcsolatok erősítése,
- a település fejlesztésének összehangolása a megyei és térségi fejlesztési elképzelésekkel,
- a munkahelyteremtés,

- az építészeti arculat, a még meglévő építészeti értékek megőrzése,
- kiemelt helyen szerepel az idegenforgalom, a turizmus fejlesztése
- a népesség számának szinten tartása ill. lehetőség szerinti emelése,
- a település megtartóerejének, a település potenciáljának növelése, ifjúságmegtartó, családbarát programok kidolgozása és megvalósítása,
- a szolgáltatások fejlesztése,
- a természeti környezet fejlesztése, a belterületi zöldfelületek igényes kialakítása, az erdő adta lehetőségek kiaknázása,
- a környezetvédelem, a környezetterhelések minimalizálása, az emberközpontú környezetszemlélet érvényre juttatása, a vidéki életforma népszerűsítése,
- elkötelezettség vállalása a település energetikai korszerűsítése mellett, prioritásként tekintve a megújuló energia adta lehetőségek kiaknázását

A településfejlesztés legfőbb célkitűzése, hogy az önkormányzati vagy a képviselő-testület ciklusa alatt növekedjen. A szükségessé vált fejlesztéseket a képviselő-testületnek fel kell vállalnia, melyeknek a finanszírozását zökkenőmentes működés mellett biztosítani kell, az elsődleges finanszírozási formának a pályázati forrásokat kell tekinteni.

Követelmény a településfejlesztés széles nyilvánossága, ezzel kapcsolatosan

- a település honlapjának folyamatos fejlesztése, a községi újság szerkesztése,
- a képviselő-testület működésével kapcsolatos közérdekű adatok nyilvánossága,
- az intézményeknek, a civil szervezeteknek a településen rendezett programjainak nyilvánossága,
- a turisztikai kiadványok készítése.

A településfejlesztésbe be kell vonni a lakosságot, a vállalkozásokat és a civil közösségeket.

A településfejlesztés során figyelembe kell venni azokat a fejlesztéseket, programokat, melyekhez kapcsolódva gazdasági számítások igazolják azt, hogy a fejlesztés eredményeként az önkormányzat tartósan a korábbi éveknél magasabb bevétellel, illetve alacsonyabb kiadással számolhat.

Az elkövetkezendő években jelentős pályázati források nyílnak meg, fontos, hogy a településfejlesztés egyik eszközévé váljon a pályázati tevékenység.

Ennek érdekében

- fontos a pályázatok folyamatos figyelemmel kísérése,
- a pályázatokhoz megfelelő önerőt kell biztosítani.

Idegenforgalom, turizmus:

Az idegenforgalom egyike azon területeknek községünkben, ahol még vannak kiaknázatlan lehetőségek.

Magyarország egyre népszerűbb turisztikai célpont a külföldi lakosság számára, s jó ütemben fejlődik a belföldi turizmus. Községünk e területen lemaradással küzd, hiányzik több olyan attrakció, mely az idelátogatót nem csak átutazásra, hanem hosszabb pihenésre is sarkallja.

Jelentősnek mondható az erdőbe látogató turisták száma, azonban számukra is sokkal több szolgáltatást kell biztosítani ahhoz, hogy újra visszatérjenek a településre.

Alternatív fejlesztési elképzelések:

- Fejleszteni kell a település turisztikai arculatát. Kiemelten kell kezelni azokat a fejlesztéseket, melyek turisztikailag kiemelkedő jelentőséggel bírnak, vonzerőt jelentenek, például tanösvény kialakítása, csillagtúra összeállítása, évszakokhoz, hagyományokhoz kapcsolódó kirándulással egybekötött napok szervezése, egyéb
- Az idegenforgalmi szempontból fontos közterületeken megfelelő pihenőhelyek kialakítása (pad, asztal, szeméttároló).
- Az önkormányzat honlapján szerepeltetni kell a turisztikai lehetőségeket, megjelenési lehetőséget kell biztosítani az idegenforgalommal foglalkozó vállalkozók számára is.
- Tanösvény kialakítása
- Információs adatbázis kialakítása szálláshelyekről, programokról a település honlapján, szórólapokon, kiadványokban.
- Egyedi kulturális programok megszervezésével

Adópolitika:

Az önkormányzat fontosnak tartja a helyi adópolitikai célkitűzések megfogalmazását, mivel az jelentősen befolyásolja a településen keletkező saját bevételeket, illetve hatással van a településen élő magánszemélyek és vállalkozások anyagi terheire.

A helyi adók esetében az önkormányzat képviselő-testülete az adóztatást úgy kívánja kialakítani, hogy az állandósága mellett az önkormányzat biztos bevételi forrását jelentse, ugyanakkor igazságos is legyen az adózói kört illetően.

Az adóbevételek növelése érdekében figyelmet kell fordítani arra, hogy

- az adóalanyok teljes köre adóztatásra kerüljön, ennek érdekében fokozottan figyelemmel kell kísérni az adóalanyi kör adó bejelentési kötelezettségének teljesítését,
- kezdeményezni kell az elmaradt adóhátralékok mielőbbi beszedését,
- figyelemmel kell kísérni a nem helyi vállalkozók Dudaron végzett bejelentési kötelezettség utáni iparűzési adó beszedését,
- biztosítani kell az indokolatlan mentességek és aránytalanságok megszüntetésével a közteherviselést,
- meg kell vizsgálni a lehetőségét új adónemek bevezetésének.

A községi önkormányzat:

Az Önkormányzat feladata a község üzemeltetése, működtetése (közvilágítás, közutak, járdák és belvízelvezető árkok, ivóvíz ellátás, parkgondozás, stb.), intézményeinek fenntartása és működtetése (közös hivatal, bölcsőde, óvoda, (általános iskola segítő támogatása), egészségház, melegkonyha, művelődési ház, stb.).

Az önkormányzat közigazgatási feladatainak ellátására Közös Önkormányzat Hivatalt működtet.

A megfelelő színvonal biztosítása érdekében szükséges

- a szolgáltató és ügyfélbarát közigazgatás megteremtése,
- az információs szolgáltatás működtetésének kiterjesztése,
- a községfejlesztésre alkalmas közigazgatás személyi és tárgyi feltételeinek biztosítása.

Köznevelés:

A község önkormányzati kötelezettségének eleget téve:

75 férőhelyes és 3 csoport kapacitással rendelkező, jelenleg 50 fővel, 2 csoporttal működő, napközi otthonos óvodát működtet és fejleszt.

Az óvoda épületét kibővítette egy új építésű bölcsődével, mely 2 csoportban 14 gyermek fogadására alkalmas.

Községfejlesztésünk alapvető feltétele a közoktatási megállapodás alapján, a Tankerület által fenntartott, az 1-8. osztályos általános iskola létszámának növelése, szakmaiságának és község iránti elkötelezettségének megerősítése.

Folyamatos anyagi és szakmai támogatás biztosítása az aktív formális és informális civil közösségek számára.

További feladat:

További cél a meglévő intézmények energetikai korszerűsítési tervének előkészítése, a fejlesztések megvalósítása pályázati források bevonásával.

Az intézményvezetőknek, a polgármesternek és a közös hivatal vezetőjének folyamatosan figyelni kell a lehetőségeket és sikeresen kell pályázni.

Egészségügyi ellátás:

Az önkormányzat kötelező feladata az egészségügyi alapellátás biztosítása.

A Képviselő-testület a gazdasági program időtartama alatt fenntartja:

- házi gyermekorvosi ellátást
- a védőnői ellátást (Zirc Járási Szociális Szolgáltató Központ),
- a házi orvosi és fogorvosi alapellátást (vállalkozó orvosokkal),
- fizioterápiás rendelőt (vállalkozóval).

A fenti elvárásokkal összhangban figyelemmel kell kísérni az egészségügyi alapellátást biztosító házi orvossal és fogorvossal kötött feladat-ellátási szerződések teljesülését.

Többfeladatok ellátása, megszervezése:

- laboratóriumi vérvétel helyben történő megvalósulásának elősegítése továbbra is,
- tájékoztató előadások az egészségügyet érintő témákban.

Egészséges életmód:

A képviselő-testület az egészséges életmód közösségi feltételeinek elősegítése érdekében:

- arra törekszik, hogy a képviselő-testület, a közös önkormányzati hivatal, a szociális- és egészségügyi ellátást végző intézmények és személyek folyamatosan együttműködjenek egymással az egészséges életmód feltételeinek javítása érdekében,
- támogatja azokat a kezdeményezéseket, melyek az egészséges életmóddal, az egészségmegőrzéssel, az időskorúak problémájával, a hátrányos szociális helyzetbe került személyekkel kapcsolatos felvilágosító, tájékoztató, segítő tevékenységre irányulnak,
- továbbra is következetesen figyelemmel kíséri, hogy a középületekben dohányzásra ne kerüljön sor.

Szociális helyzet:

A következő időszakban várható munkanélküliek, betegek, időskorúak és nagycsaládosok növelhetik a támogatásra szorulókat számát, többen kerülhetnek a perifériára, egyes rétegeknél emelkedhet a szegénység.

A szociális ellátórendszernek fel kell készülni arra, hogy a jelentkező problémákra választ tudjon adni. Az önkormányzat pénzbeli és természetbeni támogatási rendszerét felül kell vizsgálni, hogy a támogatás a megfelelő személyekhez kerüljön.

Ennek érdekében:

- a képviselő-testület felülvizsgálja a helyi szociális ellátások rendszerét meghatározó rendeletét, a törvényi változások tükrében,
- a továbbiakban is nagy hangsúlyt fektet a szociális információs szolgáltatás segítéséhez,
- együttműködik a Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat munkatársaival, köznevelési intézmények és a rendőrség ifjúságvédelmi felelőseivel,
- az ellátásra szorulókat biztonságát megteremti,
- biztosítja, hogy a szociális szolgáltatások közelebb kerüljenek az ellátottakhoz,
- a szociális ellátási igényeket felméri,
- részt vesz a közfoglalkoztatási programokban,
- lehetőségei szerint elősegíti a településen szociális intézmény működtetését.

Közművelődés:

A közművelődéssel kapcsolatos feladatok:

- önálló művelődésszervező és/vagy közösségi animátor alkalmazása,
- pályázati lehetőségek kihasználása,
- bemutatkozási lehetőségek biztosítása (kiadványok, honlap stb.),
- civil szervezetek bevonása,
- a könyvtár működtetésének fejlesztése a lakossági igények széleskörű kiszolgálása érdekében, feladatellátási-megállapodás az Eötvös Károly Megyei Könyvtárral
- időszakos kiadvány készítése a helyben zajló fontosabb eseményekről, mind a helyi lakosok, mind az ide érkező turisták jobb tájékoztatása céljából,
- ismeretterjesztő előadásorozatok rendszeres tartása,
- hagyományok őrzése, felújítása, néprajzi és tájvédelmi, környezetvédelmi programok

Sporttevékenység:

A község lakossága igényt tart a helyi sportrendezvényekre. E feladat ellátását szolgálja az önkormányzat tulajdonában lévő sportpálya. Mely minden felelős sportkezdeményezést támogat a helyszín biztosításával, elősegíti az oktatási-, nevelési intézmények sporttevékenységeinek megvalósítását.

A képviselő-testület – a lakossági igények szem előtt tartásával – fontosnak tartja a sporttevékenységgel kapcsolatban:

- a település sportéletének helyet adó épületek és pályák karbantartását,
- a sportegyesület újbóli létrehozásának támogatását

Egyház:

Az Önkormányzat az egyházzal közös rendezvényeket szervez,

- segíti munkáját,
- helyiség és eszközök biztosításával támogatja rendezvényeit,
- kiadványai sokszorosításában, terjesztésében támogatást biztosít

Foglalkoztatást segítő célok és feladatok:

Önkormányzatunk célja a helyi a munkanélküliség megszüntetése, mérséklése.

A munkahelyteremtés feltételeinek elősegítése érdekében az önkormányzat

- aktívan részt vesz a munkaadók és munkavállalók igényeinek közvetítésében,
- rendszeresen szervez munkaerő-toborzókat,
- rendszeresen együttműködik az illetékes munkaügyi hivatallal,
- munkahelyeket teremt

Infrastruktúra:

A képviselő-testület fontosnak tartja a közúthálózat, a járda, a csatornahálózat, a vízvezetékrendszer, a szennyvízcsatorna-rendszer, a villamos energia, a gáz, a közvilágítás, a telefon, az internet szolgáltatások megfelelő biztosítását.

Az informatikai lehetőségek biztosítása a települési önkormányzat számára a modernkor követelményeihez való igazodást, a felzárkózás követelményét jelenti.

Az informatika terén továbbra is biztosítani kell azt, hogy

- az önkormányzat a honlapját fenntartsa és fejlessze,
- az internetes hozzáférés elérhető legyen a lakosság széles köre számára.

Közlekedési feladatok között fontosnak tartjuk

- a község útjainak szilárd burkolattal történő ellátását, felújítását,
- a rossz állapotú járdaszakaszok folyamatos felújítását,
- a meglévő utak tisztántartását és a külterületi utak karbantartását.

Településtisztaság, hulladékgyűjtés:

Kiemelt célok:

- „megelőzés” elvének tudatosítása, alkalmazása, a keletkezett hulladék mennyiségének csökkentése (hulladékhasznosítás),
- zöldhulladék kezelése és hasznosítása
- lakosság tájékoztatása, tudatformálása, környezeti nevelésének fokozása (akciók, programok, szórólapok, óvodai-iskolai nevelés),
- illegális hulladéklerakók felszámolása, kialakulásuk megelőzése,
- szelektív hulladékgyűjtés működtetése,

Természetvédelem:

A képviselő-testület:

- ismertető, figyelmeztető és tiltó táblákat helyez ki,
- az illegálisan lerakott szemetet folyamatosan nyomon követi, intézkedik azok felszámolásáról,
- áttekinti a védelmet igénylő vagy védelem alá vonandó építészeti, természeti értékeket,

Köztemetők:

A köztemetők fenntartása az önkormányzatnak kötelező feladata.

Gondoskodni kell

- a református temető üzemeltetéséről elsősorban a Dudari Református Egyházzal kötött megállapodás keretében,
- a kialakított urnasírkertet és ravatalozót fenntartásáról és fejlesztéséről,
- köztemetőhöz parkolók létesítéséről,
- illemhelyek kialakításáról,
- tájékoztató táblák, térképek és parcellák kihelyezéséről.

Közterület fenntartás:

A képviselő-testület gondot fordít a közterületek megfelelő színvonalon tartására, ennek érdekében:

- fokozott figyelmet kell fordítani a közterületek gondozására, tisztántartására,
- virágosítás és fásítási programok,
- település-szépítési programok szervezése,
- gondoskodni kell az elöregedett fák kivágásáról és pótlásáról,
- figyelmet kell fordítani a köztéri építmények állagának megóvására,
- zöldövezet karbantartására,
- községüzemeltetés hatékony és színvonalas biztosítása

Vízrendszer, csapadékvíz elvezetés:

Az Önkormányzat biztosítja az egészséges ivóvízellátás és szennyvízelvezetési szolgáltatásokat.

A csapadékvíz elvezetését biztosító rendszer karbantartását folyamatosan el kell végezni, a veszélyeztetett helyek felmérése után az elvezetés megoldására koncepciót kell készíteni.

A belvízelvezetés rendszerének bővítését és záportározónak kialakítását, a meglévő rendszer rekonstrukcióját pályázati támogatás esetén biztosítani kell.

Közbiztonság, tűzvédelem:

Az önkormányzat feladata a közbiztonsági és tűzvédelmi feladatok ellátásának támogatása, illetve színvonalának javítása.

Ennek érdekében:

- támogatást nyújt a helyi önkéntes polgárőr egyesületnek, valamint a zirci önkéntes tűzoltóságnak
- figyelemmel kíséri, hogy az önkormányzat intézményei rendelkezzenek tűzvédelmi szabályzattal,
- közbiztonsági, katasztrófavédelmi referenst biztosít.

Záró gondolatok

Ez a program visszatekintett egy kicsit a múltra, adott némi helyzetelemzést és engedett a jövőbe tekintgetni. Azonban bizonytalan világunkban az önkormányzatok terveit gyakrabban kell igazítani a lehetőségekhez, ezért az elképzelések sorra változnak, de a szándék mindvégig az marad, hogy kis falunkat a fejlődés útján tartva egy szép és élhető települést adhassunk át a jövő nemzedékének. Akik a múlt értékeit tiszteletben tartva, jó szándékkal tele, alkotó kezeik nyomát ismét megmutatják a következő századok dudari lakosainak.

Dudar, 2020. december 14.

Edina Kitti
Tóth Edina Kitti
polgármester

Záradék:

Dudar Község Önkormányzata Képviselő-testületének nevében a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 46. § (4) bekezdése alapján veszélyhelyzet idejére biztosított feladat- és hatáskörében eljárva Dudar Község Önkormányzatának Polgármestere az 63/2020. (XII.14.) polgármesteri határozatával elfogadta Dudar Község Önkormányzata 2019-2024. évi Gazdasági Programját.

Dudar, 2020. december 14.

Péter Szivák
dr. Szivák Péter
jegyző

